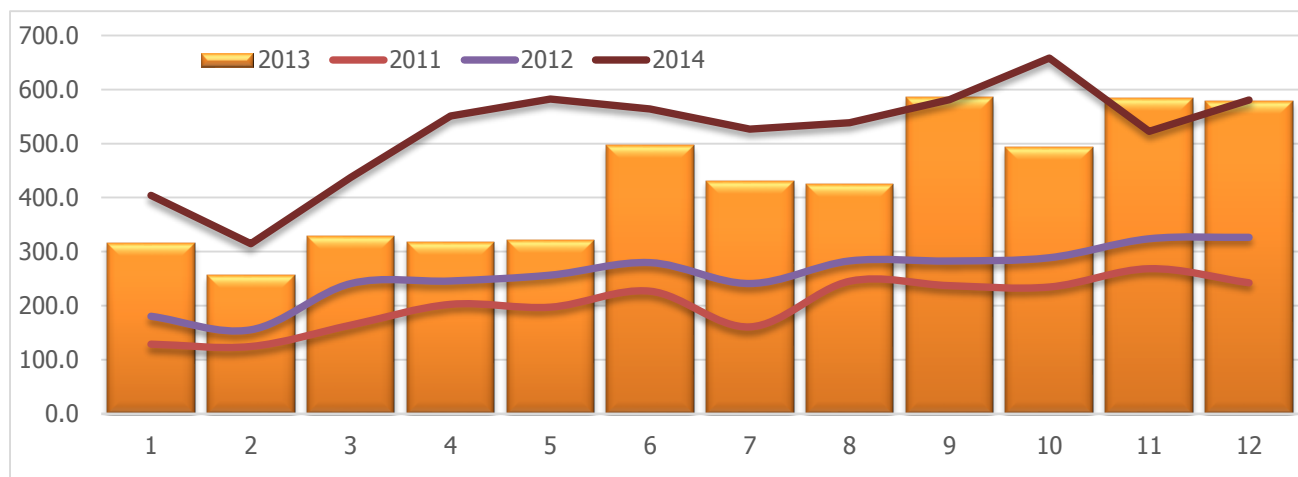

Аж үйлдвэрийн салбар

Нийслэлийн аж үйлдвэрийн салбарын аж ахуйн нэгжүүд 2014 онд оны үнээр нийт 6261.9 тэрбум төгрөгийн бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэсэн нь 2013 онтой харьцуулбал 22.1 хувиар өсчээ.

Зураг 1. Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт, 2011-2014 он, тэрбум төгрөг

Төмрийн хүдэр олборлолт, газрын тос, шатдаг хий олборлолт, бусад ашигт малтмалын олборлолтын үйлдвэрийн нийт үйлдвэрлэлт, мөн үр тарианы гурил, малын тэжээлийн үйлдвэрлэл, ундаа, сүү, сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн, тамхи, нэхмэлийн үйлдвэрлэл, арьс шир боловсруулах үйлдвэрлэл, цахилгаан хэрэгсэл, кокс үйлдвэрлэл, төмөрлөг бус эдлэлийн үйлдвэрлэл, эмнэлгийн багаж, хэмжүүр үйлдвэрлэл, мебель тавилга үйлдвэрлэл, цахилгаан хэрэгсэл үйлдвэрлэл, машин төхөөрөмжөөс бусад төмөр үйлдвэрлэлүүд 2.8 хувиас 4.2 дахин өссөн нь нийт үйлдвэрлэлтийн өсөлтөд нөлөөлсөн байна.

Зураг 2. Аж үйлдвэрийн салбарын бүтэц, оны үнээр, хувиар

Хүснэгт 1. Аж үйлдвэрийн нийт бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлт, салбараар, өссөн дүнгээр/оны үнээр, саятөгрөг/

Салбараар	Нийт бүтээгдэхүүн			
	2011 он	2012 он	2013 он	2014 он
Уул уурхай олборлох үйлдвэр	1378575.6	1615282.2	3149974.1	3966086.3
Нүүрс олборлолт	362721.9	692165.0	487394.9	342268.5
Газрын тос, шатдаг хий олборлолт	327126.1	467096.8	770940.1	1241570.5
Төмрийн хүдэр олборлолт	633700.3	385612.7	1840874.2	2305843.6
Бусад ашигт малтмал олборлолт	55027.3	70407.7	50764.9	76403.7
Боловсруулах үйлдвэр	839766.4	1080045.1	1511863.2	1737176.6
Хүнсний бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	451228.2	532773.5	626482.4	738184.4
Мах, загас, ногоо, тос боловсруулалт	49644.8	67318.5	105140.9	95431.3
Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	34584.8	39041.6	42068.0	51111.2
Үр тарианы гурил, малын тэжээл	53251.8	57299.0	84514.6	134391.7
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн	50891.9	60333.8	77509.2	92853
Ундаа үйлдвэрлэл	262854.9	308780.6	317249.7	364397.2
Тамхи үйлдвэрлэл	46015.6	51264.4	74779.1	91039.1
Нэхмэлийн үйлдвэрлэлт	200539.5	169981.3	234790.1	306240.7
Хувцас үйлдвэрлэл	6279.2	7204.1	19954.6	8230.4
Арьс шир боловсруулах үйлдвэр	1506.0	7853.0	8254.5	13611.8
Мод модон эдлэл үйлдвэрлэл	6172.5	9013.9	8941.9	3373.4
Цаас, цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	10563.7	11768.8	9894.9	8399.4
Хэвлэл болон дуу бичлэгийн үйл ажиллагаа	16319.7	26601.1	26629.9	24528.9
Кокс, шингэн болон цацраг идэвхт түлш	500.9	102270.9	311301.4	320084
Химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	42452.5	54549.1	49359.6	44445.8
Резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн	939.1	10146.7	12061.0	37645.2
Төмөрлөг бус эдлэлийн үйлдвэрлэл	33295.3	61925.0	92882.2	102768.4
Төмрийн үйлдвэрлэл	1542.1	1842.3	4040.8	1867
Машин, төхөөрөмжөөс бусад төмөр эдлэл	1144.4	20247.7	19907.4	24004.1
Машин тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	15617.0	0.0	0.0	0.0
Бичиг хэрэг, тооцоолох техник үйлдвэрлэл	1899.1	3860.0	3343.0	937.2
Цахилгаан хэрэгсэл үйлдвэрлэл	405.5	2370.4	4.0	137.4
Эмнэлгийн багаж, хэмжүүр үйлдвэрлэл	106.5	77.0	119.6	507.9
Тээврийн бусад хэрэгсэл үйлдвэрлэл	2220.0	3533.0	2872.8	2650.8
Мебель болон бусад боловсруулах үйлдвэр	2747.1	2762.9	6244.0	8520.7
Цахилгаан, дулаан, усан хангамж	214756.9	408537.2	465532.3	558682.7
Цахилгаан, дулаан уур үйлдвэрлэлт	189238.3	381990.5	438185.2	523527.8
Ус ариутгал, усан хангамж	25518.6	26546.7	27347.1	35154.9
ДҮН	2433098.9	3103864.5	5127369.6	6261945.6

2009-2014 онд аж үйлдвэрийн гол нэрийн зарим бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл тухайлбал, сүү, сүүн бүтээгдэхүүн, амтат ус ундаа, хиамны зүйл, нарийн боов, гурил, хивс, талх, гоймон пүнтүүз, сүлжмэл эдлэл, самнасан ноолуур, ном сэтгүүл, цахилгаан эрчим хүч, дулааны эрчим хүч, алт, хайлуур жоншны баяжмалын үйлдвэрлэл 0.7хувиас 83хувь хүртэл өссөн байна.

Хүснэгт 2. Аж үйлдвэрийн гол нэр төрлийн зарим бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн хэмжээ

Бүтээгдэхүүн	Хэмжих нэгж	2009 он	2010 он	2011 он	2012 он	2013 он	2014 он
Цахилгаан эрчим хүч	сая.квт.цаг	2952.1	3173.9	3421.6	4093.7	4313.9	4631.6
Дулааны эрчим хүч	мян.Гкал	5121.8	5123.8	5293.1	6959.8	7022.4	7241.6
Түгээсэн цэвэр ус	мян.м ³	43777.5	43148.5	44172.8	43279.3	45025.1	45346.5
Нүүрс	мян.тн	6465.3	12909.7	15161.7	17358.0	15466.6	12544.9
Алт	кг	7444.7	4830.9	3689.3	5579.4	8129.8	10197.4
Хайлуур жоншны баяжмал	мян.тн	115.3	140.7	116.4	143.4	66.6	71.9
Улаан тоосго	сая.ш	10.2	16.9	15.8	45.5	47.6	38.7
Хивс	мян.м ²	50.5	42.2	24.6	40.6	40.8	44.0
Сүлжмэл эдлэл	мян.ш	631.3	795.8	846.3	768.1	933.3	957.8
Эсгий	мян.м	21.9	37.7	42.2	39.5	47.2	41.1
Самнасан ноолуур	тн	1587.0	824.7	871.3	394.0	521.8	619.7
Тэмээний ноосон хөнжил	мян.м	36.9	12.3	25.8	8.2	3.0	3.0
Сонин	сая.х.д.х	37.5	42.1	40.8	69.1	55.8	39.3
Ном, сэтгүүл	сая.х.д.х	49.6	56.6	48.9	64.4	61.1	69.2
Гурил	мян.т	93.3	127.1	85.2	100.1	134.4	165.0
Хүнсний давс	тн	1283.5	1746.2	2138.7	2415.0	2164.0	1827.0
Малын мах	мян.тн	15.2	9.8	12.6	12.3	16.4	14.2
Өлөн гэдэс	мян.гогц	543.2	881.7	961.5	746.8	515.1	209.7
Хиамны зүйл	мян.тн	1.5	1.5	2.0	1.9	2.0	3.0
Талх	мян.тн	19.7	16.7	18.0	19.3	18.8	22.2
Нарийн боов	мян.тн	9.9	9.1	9.0	9.6	13.4	13.7
Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн	сая.л	10.0	16.9	20.3	24.6	25.9	27.5
Гоймон пүнтүүз	тн	4488.0	2044.6	2210.1	3185.2	1479.0	2706.7
Архи, дарс	сая.л	13.0	16.8	22.2	23.2	21.5	17.8
Амтат ус, ундаа	мян.л	42015.3	67551.0	75664.2	74423.9	78704.7	92434.5

*-дахин

Аж үйлдвэрийн 2014 оны нийт үйлдвэрлэлтэд цахилгаан, дулаан эрчим хүч, усан хангамжийн эзлэх хувь өмнөх оноос 0.7 пункт, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын хувь 3.3 пунктээр буурч, уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн эзлэх хувь 4.0 пунктээр өссөн байна.

Нийслэлийн аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэлтийн 63.3 хувийг уул, уурхайн салбар эзэлж байна. Уул уурхайн олборлох салбарын гол нэрийн бүтээгдэхүүн болох нүүрс олборлолт 2014 онд 12544.9 мянган тонн (2013 онд 15466.6 мян тн) болсон нь өмнөх оны мөн үеэс 18.9 хувиар буурсан байна.

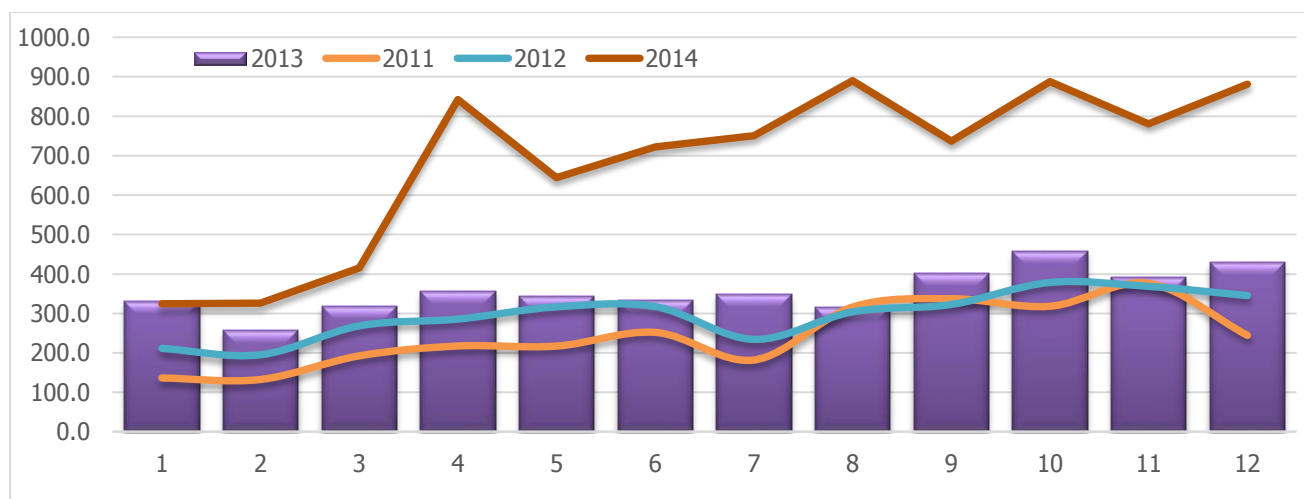
Нийслэл хотод бүртгэлтэй олборлох аж ахуйн нэгж байгууллагууд 2014 онд нийт 10197.4 кг алт олборлосон нь өмнөх онтой (2013 онд 8129.8 кг) харьцуулахад 25.4 хувиар өссөн байна.

Нийслэлийн хэмжээнд 4631.6 сая квт.цаг цахилгаан, 7.2 сая гкал дулаан, 45.4 сая метр куб ус түгээсэн байна. 2014 онд оны үнээр 558.7 тэрбум төгрөгийн цахилгаан, дулаан, ус үйлдвэрлэсэн нь өмнөх оноос 20.0 хувиар өслөө.

Аж үйлдвэрийн салбарын үйлдвэрлэлтэд боловсруулах салбарын бүтээгдэхүүн оны үнээр 2009 онд 45.0 хувь, 2010 онд 35.5 хувь, 2011 онд 34.5 хувь, 2012 онд 34.8 хувь, 2013 онд 31.1, 2014 онд 27.8 хувийг эзэлж байгаа нь 2013 оноос 3.3 пунктээр буурчээ. Боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын үйлдвэрлэлт 2014 онд 14.9 хувиар өсөхөд хүнсний бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, тамхи үйлдвэрлэл, нэхмэлийн үйлдвэрлэл, арьс шир боловсруулах, кокс үйлдвэрлэл, резинин болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, төмөрлөг бус эдлэлийн үйлдвэрлэл, машин төхөөрөмжөөс бусад төмөр эдлэл, эмнэлгийн багаж хэмжүүр үйлдвэрлэл, мебель тавилга үйлдвэрлэл зэрэг салбарын үйлдвэрлэлийн өсөлт нөлөөлсөн байна.

Нийслэлийн аж үйлдвэрийн нийт борлуулалт 2014 онд 8203.8 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна.

Зураг 3. Борлуулалт, 2011-2014 он тэрбум төгрөг

Нийслэлийн аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний борлуулалтын 2685.1 тэрбум төгрөгийг дотоодод, 5518.7 тэрбум төгрөгийг гадаадад борлуулсан байна.

Хүснэгт 3. Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний борлуулалт, салбараар, өссөн дүнгээр/оны үнээр, саятөгрөг/

Салбараар	Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний борлуулалт			
	2011 он	2012 он	2013 он	2014 он
Уул уурхай олборлох үйлдвэр	1750898.8	1489403.7	2053789.9	5561107.1
Нүүрс олборлолт	734996.1	523319.1	318261.9	272026.8
Газрын тос, шатдаг хий олборлолт	303813.8	456283.9	776149.8	1153813.6
Төмрийн хүдэр олборлолт	642329.0	489839.4	905112.1	4061661
Бусад ашигт малтмал олборлолт	69759.9	19961.3	54266.1	73605.7
Боловсруулах үйлдвэр	956016.1	1654530.0	1764494.7	2083990.8
Хүнсний бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	613600.5	657694.7	718139.0	897842.9
Мах, загас, ногоо, тос боловсруулалт	35966.8	59191.3	90460.4	144958.4
Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	35259.2	38570.4	42694.0	51353.1
Үр тарианы гурил, малын тэжээл	131842.8	52410.3	80422.4	132116.5
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн	51281.6	60280.5	77422.9	95745.9
Ундаа үйлдвэрлэл	359250.1	447242.2	427139.3	473669
Тамхи үйлдвэрлэл	41611.6	45211.7	66445.9	77466.5
Нэхмэлийн үйлдвэрлэлт	155320.9	146546.2	197400.0	266294.9
Хувцас үйлдвэрлэл	6337.6	6989.9	11400.3	9261.8
Арьс шир боловсруулах үйлдвэр	1396.1	7343.1	6383.4	12487.1
Мод модон эдлэл үйлдвэрлэл	5789.2	9987.2	8957.8	3255.8
Цаас, цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	11770.3	11750.4	9882.5	8942
Хэвлэл болон дуу бичлэгийн үйл ажиллагаа	16340.3	27643.8	26853.7	25990.7
Кокс, шингэн болон цацраг идэвхт түлш	498.9	567369.9	524012.3	552013.1
Химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	42744.3	54525.1	50924.2	51109.3
Резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн	1291.7	12986.4	11849.8	41735.4
Төмөрлөг бус эдлэлийн үйлдвэрлэл	35058.2	69033.2	98088.7	107534.6
Төмрийн үйлдвэрлэл	1542.1	23334.0	4098.8	104.1
Машин, төхөөрөмжөөс бусад төмөр эдлэл	1191.3	1026.9	17445.5	17162
Машин тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	16157.3	0.0	0.0	0
Бичиг хэрэг, тооцоолох техник үйлдвэрлэл	171.6	3841.5	3152.3	1081.6
Цахилгаан хэрэгсэл үйлдвэрлэл	421.5	2327.3	203.0	135.3
Эмнэлгийн багаж, хэмжүүр үйлдвэрлэл	208.4	176.5	128.1	508
Тээврийн бусад хэрэгсэл үйлдвэрлэл	2153.9	3498.6	2880.9	2653
Мебель болон бусад боловсруулах үйлдвэр	2410.4	3243.6	6248.5	8412.7
Цахилгаан, дулаан, усан хангамж	217431.3	402697.4	465532.3	558682.7
Цахилгаан, дулаан уур үйлдвэрлэлт	191912.7	376150.7	438185.2	523527.8
Ус ариутгал, усан хангамж	25518.6	26546.7	27347.1	35154.9
ДҮН	3168145.0	3546631.1	4283816.9	8203780.6

Хүснэгт 4. Аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэлт, борлуулалт, оны үнээр

Он	Нийт үйлдвэрлэлт /сая.төг/	Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний борлуулалт /сая.төг/	Үүнээс:		Ажиллагсдын тоо
			Дотоод борлуулалт	Гадаад борлуулалт	
2009	1298692.2	1706589.7	959417.8	747171.9	25296
2010	1914524.5	2369966.4	1132472.1	1237494.3	26311
2011	2433098.9	3168145.0	1493676.0	1674469.0	26215
2012	3103864.5	3546631.1	1706193.9	1840437.2	34867
2013	5127369.6	4283816.9	2023004.4	2260812.5	45355
2014	6261945.6	8203780.6	2685092.6	5518688.0	42362

Б.Энхболд

Аж үйлдвэрийн салбарын мэдээлэл хариуцсан мэргэжилтэн

НИЙСЛЭЛИЙН СТАТИСТИКИЙН ГАЗАР